

I. FILOZOFIE

- Bělohradský, V.: Krize eschatologie neosobnosti. Praha 1979.
- Berdajev, N. A.: Duše Ruska. Brno 1992. (Přel. I. Pospíšil.)
- Berdajev, N.: Filozofie lidského osudu. Brno 1994. (Přel. I. Pospíšil.)
- Bultman, R.: Dějiny a eschatologie. OIKOMENH, Praha 1994. (Přel. B. Horyna.)
- Eliade, M.: Dějiny náboženského myšlení, sv. I - III. OIKOMENH, Praha 1996. (Přel. K. Dejmálová a kol.)
- Eliade, M.: Mýty, sny a mystéria. OIKOMENH, Praha 1998. (Přel. J. Vízner.)
- Grondin, J.: Úvod do hermeneutiky. Praha 1997.
- Heidegger, M.: Bytí a čas. Praha 1996.
- Hroch, J.: Filozofická hermeneutika v dějinách a současnosti. Georgetown, Brno 1999.
- Jung, C. G.: Archetypy a kolektivne nevedomie, sv. I - II. Košice 1998. (Přel. A. Münzová.)
- Jung, C. G.: Mandaly. Obrazy z nevědomí. Brno 1998. (Přel. E. Bosáková.)
- Kierkegaard, S.: Bázeň. Nemoc a chvění k smrti. Svoboda, Praha 1993.
- Наклеушев, Е.: «О тоталитарных государствах как химерах». In: «Континент», 29/1981, с. 273 - 283.
- Plótinós: O klidu. Rezek, 1997.
- Pokorný, P.: Píseň o perle. Vyšehrad, Praha 1986.
- Rozanov, V.: Apokalypsa naší doby. TORST, Praha 1966. (Přel. M. Zadražilová.)
- Розанов, В.: Избранное. Мюнхен 1970.
- Scruton, M.: Krátké dějiny novověké filozofie. Brno 1999. (Přel. J. Ogrocký.)
- Solovjov, V.: Duchovní základy života. Velehrad 1996. (Přel. I. Ondavam.)
- Spengler, O.: Zakat Evropy. Novosibirsk 1993.

II. POSTMODERNISMUS

- Анастасьев, Н.: «У слов долгое эхо». In: «Вопросы литературы», 4/1995, с. 3 - 30.
- Duchamp, M.: Hinsichtlich der Readymades. In: M.D.: Die Schriften. Bd. 1, Zürich 1981.
- Eco, U.: Jméno růže. Nakladatelství Josefa Šimona, Praha 1994.
- Eco, U.: Skeptikové a těšitelé. Svoboda, Praha 1995.
- Eco, U.: Diskurs, autor, genealogie. Svoboda, Praha 1994.
- Fiedler, L.: Cross the Border - Close the Gap. In: Playboy, prosinec 1969.
- Fiedler, L.: The Collected Essays. New York 1970.
- Gál, E.: Za zrkadlom moderny. Archa, Bratislava 1991.
- Горичева, Т.: «О религиозном в постмодернизме». In: «Континент», 53/1987, с. 277 - 289.
- Grenz, S. J.: Úvod do postmodernismu. Praha 1997. (Přel. A. Koželuhová.)
- Hauer, T.: Toulání není bloumání - Pfirozený svět a postmodernismus. In: Filozofický časopis 3/1993. str. 486 - 503.
- Higgins, D.: A Dialectics of Centuries. Notes Towards a Theory of the New Arts. New York 1978, s. 7.
- Hilský, M.: Modernisté. TORST, Praha 1995.
- Ямпольский, М. - Солнцева, А.: «Постмодернизм по советски». In: 8/1991, с. 52.
- Курицын, В.: «Книга о постмодернизме». Екатеринбург 1992.
- Курицын, В.: «К стадии постмодернизма». In: «Новое литературное обозрение», 11/1995, с. 197 - 221.
- Липовецкий, М., «Изживание смерти». In: «Знамя», 8/1995, с. 195 - 205.
- Lyotard, J.-F.: O postmodernismu. Filozofický ústav AV ČR, Praha 1993. (Přel. J. Pechar.)

- Liotard, J.-F.: Hrobka intelektuála a iné články. Bratislava 1997.
- Liotard, J.-F.: Philosophie und Malerei im Zeitalter ihres Experimentierens. Berlin 1986, s. 97. (Něm. překl. M. Karbe.)
- Liotard, J.-F.: Le postmoderne expliqué aux enfants. Paris 1986.
- Liotard, J.-F.: Le différend. Paris 1983.
- Liotard, J.-F.: Immaterialität und Postmoderne, Berlin 1985
- McHalle, B.: Postmodernist Fiction. New York 1987.
- Neubauer, Z.: Přímlyvce postmoderny. Jůza & Jůzová, Praha 1994.
- Ogrocký, J.: Naše postmoderní moderna. In: Proglas, 2/1995, s. 42 - 45.
- Petříček, M.: Úvod do současné filosofie. Herrmann a synové, Praha 1992.
- Rieder, J.: Postmodernost. In: HOST, 3 - 4/1993, s. 16 - 30.
- Rookmaaker, H.R.: Moderní umění a smrt kultury. Praha 1996. (Přel. E. Hoznauerová.)
- Ruland, R. - Bradbury, M.: Od puritanismu k postmodernismu.
- Степанян, К.: «Постмодернизм - боль и забота наша». In: «Вопросы литературы», 4/1998, с. 32 - 54.
- Vágner, I.: Svět postmoderních her. H & H, Jinočany 1995.
- Welsch, W.: Estetické myslenie. Bratislava 1993.
- Welsch, W.: Naše postmoderní moderna. Zvon, Praha 1994.
- Welsch, W.: Postmoderna - pluralita jako etická a politická hodnota. KLP, Praha 1993. (Přel. B. Horyna.)
- Затонский, Д.: «Постмодернизм в историческом интерьере». In: «Вопросы литературы», 3/1996, с. 182 - 204.

III. ČESKÉ SLOVNÍKY A ENCYKLOPEDIÉ

- Brugger, W.: Filozofický slovník. Naše vojsko, Praha 1994.
- Durozoi, G. - Roussel, A.: Filozofický slovník. EWA Edition, Praha 1994. (Přel. J. Binder a kol.)
- Putna, M. - Zadražilová, L.: Rusko mimo Rusko, sv. I - II. Petrov, Brno 1994.
- Henckmann, W. - Lotter, K.: Estetický slovník. Svoboda, Praha 1995. (Přel. D. Prokop.)
- Bradnová, H. a kol.: Encyklopedický slovník. Odeon, Praha 1993.
- Vlašín, Š. a kol.: Slovník literární teorie. Československý spisovatel, Praha 1984.
- Tatarkiewicz, W.: Starověká estetika. Bratislava 1985.

IV. RUSKÉ ENCYKLOPEDIÉ

- «Большая энциклопедия». Москва 1978.
- «Литературный энциклопедический словарь». Москва 1987.
- «Мифы народов мира». Москва 1980.

V. HISTORIE

- Дмитриевский, В.: «Русские евреи. - Модная тема». In: «Театр», 7/1992.
- Johnson, P.: Dějiny židovského národa. Rozmluvy, Praha 1995. (Přel. V. a J. Lamperovi.)
- Крахмальникова, З. А.: «Русская идея и евреи». Москва 1994.
- Švankmajer, M.: Dějiny Ruska. Lidové noviny, Praha 1995.
- Toynbee, A.: A Study of History. Abridgement of Volumes I - VI by D. C. Somervell. Oxford 1947.

VI. LITERÁRNÍ VĚDA

- Bachtin, M. M.: *F. Rabelais a lidová kultura středověku a renesance*. Praha 1975.
- Foucault, M.: *Sen a obraznost*. Liberec 1995.
- Харитонов, М.: «Два эссе из цикла Определения литературы». In: «Континент», 87/1996, с. 305.
- Mikulášek, M.: *Fenomén „vnitřní formy“ v geneologicko-hermeneutické reflexi literárního jevu*. Rukopis, Brno 1999.
- Mikulášek, M.: «Циклообразующая сила эйдоса XVII части романа Б. Пастернака Доктор Живаго - Стихотворений Юрия Живаго». Rukopis, Brno 1999.
- de Onís, F.: *Antalogia de la poesia Espanola e Hispanoamericana*. Madrid 1934.
- Porter, R.: *Russia's Alternative Prose*. Oxford 1990.
- Сопровский, А.: «Конец прекрасной эпохи». In: «Континент», 32/1982, с. 335 - 353.
- Выготский, А. С.: «Психология искусства». Москва 1965.

VII. STATĚ O DIVADLE

- Dehler, J.: *O Donu Juanovi a Faustovi v divadle 20. století*. In: *Divadelní revue*, 1/1992, s. 55 - 57.
- Эрнандес, Е.: «Драматургия, которой нет?» In: «Современная драматургия», 3 - 4/1992, с. 184 - 192.
- Jungmannová, L.: *Proč se Jack Rozparovač může dovolávat divadla? (Drama jako literatura a drama jako divadlo)*. In: *Divadelní revue*, 1/1997, s. 25 - 31.
- Just, V.: *Kabaret jako mefistofelské pokušení divadla*. In: *Divadelní revue*, 4/1994, s. 1 - 15.
- Gasset, J. O.: *Idea divadla*. In: *Divadelní revue*, 2/1993, s. 10 - 16.
- Gasset, J. O.: *Dvojit divadlo. Tamtéž*, s. 17 - 18.
- Горфункель, Е.: «Примерка» (Тезисы о русском театральном модерне). In: «Театр», 5/1993, с. 3 - 11.
- Šotrnová, E.: *Faustovské rokování*. In: *Divadelní revue*, 3/1993, s. 63 - 69.
- Табачникова, Н.: «К проблеме анализа драмы». In: «Советская драматургия», 2/1994, с. 201 - 205.
- Вишневская, И.: «Размышления о советской пьесе, I» In: «Театр», 1/1992, с. 73 - 84.
- Вишневская, И.: «Размышления о советской пьесе, II» In: «Театр», 2/1992, с. 82 - 102.
- Zich, O.: *Principy teoretické dramaturgie*. In: *Divadelní revue*, 1/ 1997, s. 12 - 23.

VIII. STATĚ O V. JEROFEJEVOVI A JEHO TVORBĚ

- Ajchenvald, J.: *Hrozné věci o Venediktu Jerofejevovi*. In: *Svět a divadlo*, 7/1991, s. 54 - 56. (Přel. I. R.)
- Айхенвальд, Ю.: «Страсти по Венедикту Ерофееву». In: «Восемь нехороших пьес». Москва 1990, с. 74 - 79.
- Бражников, И.: «Смысл и чистота абсурда». In: «Современная драматургия», 2/1994, 199 - 208.
- Генис, А.: «Обживая хаос.» In: «Континент», 94/1997, с. 285 - 286.
- Дарк, О.: «Мир может быть любой». In: «Дружба народов», 6/1990, с. 224 - 236.
- Ерофеев, В.: «Из записных книжек». In: «Знамя», 8/1995, с. 167 - 177.
- Ерофеев, В.: «Письма к сестре». In: «Театр», 9/1992, с. 123 - 141.
- Липовецкий, М.: «Апофеоз частиц, или диалоги с хаосом.» In: «Знамя», 8/1992, с. 214 - 224.
- Ломазов, В.: «Нечто в роде беседы с Венедиктом Ерофеевым». In: «Театр», 4/1989, с. 33 - 34.
- Мальцев, Ю.: «Чудо природы». In: «Континент», 30/1981, с. 191 - 214.
- Эпштейн, М.: «После карнавала, или вечный Веничка». In: «Оставьте мою душу в покое». Москва 1995, с. 3 - 30.

IX. STATĚ O V. NABOKOVU A JEHO TVORBĚ

Велехова, Н.: «Наследство ищет наследников». In: «Театр», 12/1992, с. 1 - 17.

Кудимова, М.: «Подселенец». In: «Континент», 87 - 89/1996, с. 328 - 333.

Михайлова, О.: «Король без королевства». In: «Приглашение на казнь». Москва 1988, с. 3 - 15.

X. LITERÁRNÍ DÍLA

Bible. Písmo svaté Starého a Nového zákona. Česká biblická společnost, Praha 1991.

Bulgakov, M.: Mistr a Markétka. Odeon, Praha 1990.

Goethe, J. W.: Faust. Praha 1965. (Přel. O. Fišer.)

Ерофеев, В.: «Москва - Петушки». In: «Оставьте мою душу в покое». Москва 1995, с. 36 - 136.

Jerofejev, V.: Moskva - Petušky. In: Sovětská literatura, 1999/9, 10. (Přel. M. Dvořák.)

Ерофеев, В.: «Вальпургиева ночь, или шаги Командора». In: «Восемь нехороших пьес». Москва 1990.

Jerofejev, V.: Valpuržina noc aneb Komturovy kroky. In: Svět a divadlo, 7/1991. (Přel. I. R.)

Kesey, K.: Vyhodíme ho z kola ven. Odeon, Praha 1979. (Přel. J. Kofán.)

Nabokov, V.: Lolita. Odeon, Praha 1991. (Přel. P. Dominik.)

Набоков, В.: «Приглашение на казнь». Кишинев 1989.

Пушкин, А. С.: «Маленькие трагедии». Москва 1983.

XI. DIPLOMOVÉ PRÁCE:

Slaviček, I.: Postmoderna - intertext - žánr. Dipl. práce, FF MU, Brno 1997.

Chocholáčová, P.: «Мир поэмы Венедикта Ерофеева Москва - Петушки». Dipl. práce, FF MU, Brno 1994.

XII. EXCERPOVANÁ ČESKÁ PERIODIKA

Proglas

Divadelní revue

Svět a divadlo

XIII. EXCERPOVANÁ RUSKÁ PERIODIKA

«Вопросы литературы»

«Драматург»

«Звезда»

«Знамя»

«Континент»

«Литературное обозрение»

«Новое литературное обозрение»

«Современная драматургия»

«Философские вопросы»

«Театр»

«Театральная жизнь»

- ¹ Zde je potřeba zdůraznit, že bereme v úvahu Nabokovovu americkou státní příslušnost a z toho vyplývající fakt, že tento prozaik a dramatik ruského původu, patřící spolu s Umbertoem Ecem ke kultovním autorům literární postmoderny, napsal svůj román *Lolita* (1954) již jako americký spisovatel (americkým občanem je od r. 1954).
- ² Stejně bychom mohli použít výrazu „eschatologický“ realismus.
- ³ Viz Benedikt Vasiljevič Jerofejev, *Moskva - Petuški zpáteční*. Nakl. PRAGMA 1992, s. 6. Za nepřilíš zdařilou považují i Konvičkovu verzi *Veněčky* Jerofejeva jako *Bědy*. Domnívám se, že tím posunul estetiku Jerofejevovy poemy nesprávným směrem a ochudil čtenáře o poetický aspekt jazyka, který v sobě originál díla má.
- ⁴ Lyotard, J.-F.: *Philosophie und Malerei im Zeitalter ihres Experimentierens*, něm. překl. Marianne Karbe. Berlin 1986, s. 97.
- ⁵ Hilský, M.: *Modernisté*, TORST. Praha 1995, s. 10.
- ⁶ Srov. Higgins, D.: *A Dialectics of Centuries. Notes Towards a Theory of the New Arts*. New York 1978, s. 7.
- ⁷ Welsch, W.: *Naše postmoderní moderna*. Praha 1994, s. 23.
- ⁸ de Oníz, F.: *Antalogia de la poesia Espanola e Hispanoamericana*. Madrid 1934, str. XVIII.
- ⁹ Toynbee, A.: *A Study of History*. Abridgement of Volumes I - VI by D. C. Somervell. Oxford 1947, s. 39.
- ¹⁰ Welsch, W.: *Naše postmoderní moderna*. Praha 1994, s. 24.
- ¹¹ Howe, I.: *Mass Society and Postmodern Fiction*. In: *Partisan Review* XXVI, 1959, s. 420 - 436. Levin, H.: *What was Modernism?* In: *Massachusetts Review* I, s. 609 - 630.
- ¹² Fiedler, L.: *Cross the Border - Close the Gap*. In: *Playboy*, prosinec 1969, s. 151, 230, 252 - 254, 256 - 258.
- ¹³ Český překlad zde citovaný je uveden v tom znění, v jakém se nachází v českém vydání knihy Wolfganga Welsche *Naše postmoderní moderna*, Praha, 1994, s. 26.
- ¹⁴ Tamtéž, s. 26, něm. s. 691.
- ¹⁵ Tamtéž
- ¹⁶ Tamtéž
- ¹⁷ Welsch, W.: *Naše postmoderní moderna*. Praha 1994, s. 26.
- ¹⁸ Lyotard, J.-F.: *Le postmoderne expliqué aux enfants*. Paris 1986, zadní strana obálky.
- ¹⁹ Lyotard, J.-F.: *Le différend*. Paris 1983, s. 11.
- ²⁰ Welsch, W.: *Postmoderna - pluralita jako etická a politická hodnota*. Praha 1993, s. 31.
- ²¹ Tamtéž, s. 31.
- ²² Welsch, W.: *Naše postmoderní moderna*. Zvon, Praha 1994, s. 10.
- ²³ Někteří autoři v tomto kontextu užívají termín „fejtonistický“ či „publicistický“ postmodernismus.
- ²⁴ Welsch, W.: *Naše postmoderní moderna*. Zvon, Praha 1994, s. 10.
- ²⁵ Tamtéž, s. 10.
- ²⁶ „...celui dont je me sens le plus pres, c est finalement Aristote” (Jean-François Lyotard et Jean-Loup Thébaud, *Au Juste*, Paris 1979, s. 52.)
- ²⁷ Welsch, W.: *Estetické myslenie*. Bratislava 1993, s. 59.
- ²⁸ Tamtéž, s. 60.
- ²⁹ Welsch, W.: *Estetické myslenie*. Bratislava 1993, s. 60 - 61.
- ³⁰ Dubuffet, J.: *Positions anticulturelles*. In: D., J.: *L'homme du commun a l'ouvrage*. Paris 1973, s. 68.
- ³¹ Dubuffet, J.: *Prospectus et écrits suivants*. Paris 1967, sv. 2, s. 131.
- ³² Dubuffet, J.: *Positions anticulturelles*. In: *L'homme du commun a l'ouvrage*. Paris 1973, s. 68.
- ³³ Tamtéž

- ³⁴ Dubuffet, J.: *L'art s'adresse a l'esprit, et non pas aux yeux*. In: *L'homme du commun a l'ouvrage*. Paris 1973, s. 73.
- ³⁵ Welsch, W.: *Estetické myslenie*. Bratislava 1993, s. 61.
- ³⁶ Tamtéž
- ³⁷ Lyotard, J.-F.: *Beantwortung der Frage: Was ist postmodern?* Berlin 1980, s. 98.
- ³⁸ Kant, I.: *Kritika soudnosti*. Praha 1974, s. 24.
- ³⁹ Sovětský svaz, sv. I. Odeon, Praha 1977.
- ⁴⁰ Jerofejev, V.: *Moskva - Petušky*. In: *Sovětská literatura, 1990/10*, s. 47. (Přel. M. Dvořák.)
- ⁴¹ Foucault, M.: *Diskurs, autor, genealogie*. Praha 1993, s. 83.
- ⁴² Mikulášek, M.: *Fenomén „vnitřní formy“ v genologicko-hermeneutické reflexi literárního jevu*. Rukopis. Brno 1999.
- ⁴³ Tamtéž
- ⁴⁴ Воспоминания Лидии Любчиковой. In: *«Teatr»*, 1991/ №. 9.
- ⁴⁵ Tuto vlastnost bohužel ke konci života ztratil.
- ⁴⁶ Воспоминания Лидии Любчиковой. In: *«Teatr»*, 1991/ №. 9.
- ⁴⁷ Епштейн, М.: *«После карнавала, или вечный Венчикка»*. In: *«Оставьте мою душу в покое»*. Москва 1995, с. 11.
- ⁴⁸ *«Несколько монологов о Венедикте Ерофееве»*. In: *«Teatr»*, 1991/№. 9, с. 79.
- ⁴⁹ Tamtéž
- ⁵⁰ Tamtéž
- ⁵¹ Tamtéž
- ⁵² Údajně byl souzen podle § 58 - 10.
- ⁵³ Айхенвальд, Ю.: *«Страсти по Венедикту Ерофееву»*. In: *«Восемь нехороших пьес»*. Москва 1990.
- ⁵⁴ *«Несколько монологов о Венедикте Ерофееве»*. In: *«Teatr»*, 1991/№. 9.
- ⁵⁵ Olga Sedakova, ruská básnířka; s Olgou Sedakovou a jejím mužem se Jerofejev přátelil více než dvacet let, nějaký čas u nich též bydlel.
- ⁵⁶ Шмелькова, Н.: *«Времени нет»*. In: *«Литературное обозрение»*, 1992/ №. 2, с. 39.
- ⁵⁷ *«Несколько монологов о Венедикте Ерофееве»*. In: *«Teatr»*, 1991/№. 9, с. 40.
- ⁵⁸ Slova jako „skutečnost“, „realita“, „andělé“ apod. psal Jerofejev zásadně s velkým začátečním písmenem, aby zdůraznil jejich významovou nadřazenost.
- ⁵⁹ Ajchenvald, J.: *Hrozné věci o Венедикту Jerofejevovi*. In: *Сvět a divadlo 1991/7*, s. 54. (Přel. I. R.)
- ⁶⁰ Tamtéž
- ⁶¹ *«Несколько монологов о Венедикте Ерофееве»*. In: *«Teatr»*, 1991/№. 9, с. 92.
- ⁶² Венедикт Венедиктовиč Jerofejev.
- ⁶³ *«Несколько монологов о Венедикте Ерофееве»*. In: *«Teatr»*, 1991/№. 9, с. 86.
- ⁶⁴ Jerofejev, V.: *Moskva - Petušky*. In: *Sovětská literatura, 1990/10*, s. 47. (Přel. M. Dvořák.)
- ⁶⁵ *«Несколько монологов о Венедикте Ерофееве»*. In: *«Teatr»*, 1991/№. 9.
- ⁶⁶ Tamtéž
- ⁶⁷ Podle názoru V. Muravjova není autorem názvu eseje V. Jerofejev.
- ⁶⁸ Tamtéž
- ⁶⁹ G. P. Nosova, nar. 24. 6. 1941, přesně o jeden a půl roku mladší než V. Jerofejev, kandidátka ekonomických věd.

- ⁷⁰ «Несколько монологов о Венедикте Ерофееве». In: «Театр», 1991/№ 9, с. 92.
- ⁷¹ Autor knihy «В окопах Ленинграда».
- ⁷² Ерофеев, В.: «Письма к сестре». In: «Театр», 1992/№ 9, с. 126.
- ⁷³ «Несколько монологов о Венедикте Ерофееве». In: «Театр», 1991/№ 9, с. 77.
- ⁷⁴ Ерофеев, В.: «Письма к сестре». In: «Театр», 1992/№ 9, с. 126.
- ⁷⁵ Tamtéž
- ⁷⁶ Tamtéž
- ⁷⁷ Tamtéž, s.130.
- ⁷⁸ Tamtéž, s. 131.
- ⁷⁹ Tamtéž
- ⁸⁰ Zmíněné dopisy nejsou obsaženy v údajně úplném 55dílném vydání Leninových sebraných spisů, které vydalo nakladatelství Svoboda v Praze 1988.
- ⁸¹ S Natálií Šmelkovou se seznámil po své první operaci v r. 1985.
- ⁸² Píše Jerofejev sestře Tamaře Vasiljevně v dopise z 15. dubna 1984.
- ⁸³ Ерофеев, В.: «Письма к сестре». In: «Театр», 1992/№ 9, с. 137.
- ⁸⁴ Tamtéž
- ⁸⁵ 25. prosince 1988.
- ⁸⁶ Do USA odjela na podzim 1989 pouze jeho známá Natálie Šmelkova. Jerofejev návštěvu tak dlouho odkládal, až jejímu uskutečnění definitivně zabránila jeho předčasná smrt.
- ⁸⁷ Ерофеев, В.: «Письма к сестре». In: «Театр», 1992/№ 9, с. 137.
- ⁸⁸ Эпштейн, М.: «После карнавала, или вечный Веничка». In: «Оставьте мою душу в покое». Москва 1995, с. 21.
- ⁸⁹ Ajchenvald, J.: *Strašné věci o Venediktu Jerofejevovi*. In: *Svět a divadlo*, 1991/7, s. 54.
- ⁹⁰ Jaro 1985, dopis V. S. Muravjovovi.
- ⁹¹ Dochoval se fragment této části triptychu. Původní název byl změněn na *Disidenti aneb Fanny Kaplan* («Диссиденты, или Фанны Каплан»). In: «Восемь нехороших пьес». Moskva 1990.
- ⁹² Jaro 1985, dopis V. S. Muravjovovi.
- ⁹³ Zich, O.: *Principy teoretické dramaturgie*. In: *Divadelní revue*, 1997/1, s. 26.
- ⁹⁴ Ерофеев, В.: «Вальпургиева ночь». In: «Оставьте мою душу в покое». Москва 1995, с. 182 - 183.
- ⁹⁵ Ajchenvald, J.: *Strašné věci o Venediktu Jerofejevovi*. In: *Svět a divadlo*, 1991/7, s. 54. (Přel. I. R.)
- ⁹⁶ Ерофеев, В.: «Москва - Петушки». In: «Оставьте мою душу в покое». Москва 1995, с. 132.
- ⁹⁷ Jerofejev, V.: *Moskva - Petušky*. In: *Sovětská literatura*, 1990/10, s. 43. (Přel. M. Dvořák.)
- ⁹⁸ S mezitextovými vztahy odkazujícími k *Faustovi* jako pretextu se setkáváme již poemě *Moskva - Petušky*, v níž autor použil citát:
 ...Едва я миг отдельный возвеличу,
 Вскричав: «Мгновение, повремени!» -
 Все кончено, и я твоя добыча...
- Spolu s citáty z bible vytvořil v tomto konkrétním případě jednu výpověď, v níž vstoupil do kontrastu posvátný text sakrálního díla spolu s „klasičností“ *Fausta* na straně jedné a mikrosvět poemy *Moskva - Petušky* na straně druhé. (Viz Slaviček, I.: *Postmoderna - intertext - žánr*. Dipl. práce, Brno 1997.)
- ⁹⁹ In: «Мифы народов мира». Москва 1980, с. 212.
- ¹⁰⁰ Ерофеев, В.: «Вальпургиева ночь». In: «Оставьте мою душу в покое». Москва 1995, с. 209.
- ¹⁰¹ Tamtéž, s. 222.

- ¹⁰² Ерофеев, В.: «Вальпургиева ночь». In: «Оставьте мою душу в покое». Москва 1995, с. 182 - 183.
- ¹⁰³ Tamtéž, s. 188.
- ¹⁰⁴ Tamtéž, s. 194.
- ¹⁰⁵ Tamtéž, s. 197.
- ¹⁰⁶ Tamtéž, s. 198.
- ¹⁰⁷ Tamtéž, s. 200.
- ¹⁰⁸ Tamtéž, s. 230.
- ¹⁰⁹ Tamtéž, s. 250.
- ¹¹⁰ Tamtéž
- ¹¹¹ Tamtéž, s. 253.
- ¹¹² Tamtéž, s. 254.
- ¹¹³ Tamtéž, s. 256.
- ¹¹⁴ Tamtéž, s. 257.
- ¹¹⁵ Tamtéž
- ¹¹⁶ Tamtéž, s. 181.
- ¹¹⁷ Tamtéž, s. 224.
- ¹¹⁸ Tamtéž, s. 182.
- ¹¹⁹ Tamtéž
- ¹²⁰ Homoláč používá pojmy: *intertextovost* (pro tento jev užívá označení mezitextové navazování), *text výchozí*, *text navazující*. *Intertextovost* chápe jako „ty případy navazování, kdy se jistá část, rovina nebo jistý výstavbový princip pretextu stávají součástí navazujícího textu, ale i případy, kde se díky již existujícím vztahům k jinému textu (textům) zvýznamňuje i to, že jistá část, rovina pretextu převzaty nebyly“. (In: Homoláč, J.: *Transtextovost a její typy*. SaS, 55, 1994, s. 99 -105.) *Textem výchozím* (Homoláč používá též pojem pretext, viz výše uvedená citace) označuje text, jenž je zdrojem pro mezitextové navazování. Text, ve kterém k mezitextovému navazování dochází, označuje jako *text navazující*.
- ¹²¹ V původním významu znamená palimpsest „rukopis napsaný na již jednou popsané listy, z nichž byl původní text mechanicky odstraněn“. (In: Encyklopedický slovník. Odeon 1993, s. 798.) Nově vzniknuvší text pak může v mnoha vrstvách pod sebou ukrývat obsahově rozdílná sdělení. Odhalování těchto vrstev v postmoderním díle a případná identifikace textu, k němuž dané dílo odkazuje, jsou závislé na individuální čtenářské zkušenosti.
- ¹²² Viz «Литературный энциклопедический словарь», Москва 1987, с. 492.
- ¹²³ Jung, C. G.: *Mandaly - obrazy z nevědomí*. Brno 1998, s. 77.
- ¹²⁴ Микулашек, М.: «Циклообразующая сила эйдоса в XVII части романа Б. Пастернака Доктор Живаго». Rukopis, Brno 1999.
- ¹²⁵ Jung, C. G.: *Mandaly - obrazy z nevědomí*. Brno 1998, s. 76.
- ¹²⁶ Tamtéž
- ¹²⁷ Tamtéž, s. 109.
- ¹²⁸ Tamtéž, s. 110.
- ¹²⁹ Tamtéž, s. 102.
- ¹³⁰ Ерофеев, В.: «Вальпургиева ночь». In: «Оставьте мою душу в покое». Москва 1995, с. 241.
- ¹³¹ Tamtéž, s. 190.
- ¹³² Tamtéž, s. 189.
- ¹³³ Tamtéž, s. 188.

- ¹³⁴ Набоков, В.: «Приглашение на казнь». Кишинев 1989, с. 647.
- ¹³⁵ Tamtéž
- ¹³⁶ Tamtéž
- ¹³⁷ Tamtéž
- ¹³⁸ Ерофеев, В.: «Вальпургиева ночь». In: «Оставьте мою душу в покое». Москва 1995, с. 210 – 211.
- ¹³⁹ Набоков, В.: «Приглашение на казнь». Кишинев 1989, с. 647.
- ¹⁴⁰ Lyotard, J.-F.: *O postmodernismu*. Filozofický ústav AV ČR, Praha 1993, s. 28.
- ¹⁴¹ Lyotard, J.-F.: *Immaterialität und Postmoderne*, Berlin 1985, s. 38.
- ¹⁴² Ерофеев, В.: «Вальпургиева ночь». In: «Оставьте мою душу в покое». Москва 1995, с. 241.
- ¹⁴³ Tamtéž, s. 227.
- ¹⁴⁴ Tamtéž, s. 227 - 228.
- ¹⁴⁵ Tamtéž, s. 234.
- ¹⁴⁶ Эрнандес, Е.: «Драматургия, которой нет?». In: «Современная драматургия», 1992/№. 3 - 4, с. 185.
- ¹⁴⁷ Tamtéž
- ¹⁴⁸ Tamtéž
- ¹⁴⁹ Izajáš 23 - 24. *Vidění konce*.
- ¹⁵⁰ Vasilij Rozanov (1856 - 1919) patří mezi obnovitele ruské náboženské filozofie na počátku dvacátého století. Po Říjnové revoluci žil v pravoslavném klášteře, kde i zemřel.
- ¹⁵¹ Rozanov, V.: *Apokalypsa naší doby*. TORST, Praha 1997, s. 99. (Přel. M. Zadražilová.)
- ¹⁵² Tamtéž, s. 187
- ¹⁵³ Ерофеев, В.: «Вальпургиева ночь». In: «Оставьте мою душу в покое». Москва 1995, с. 238.
- ¹⁵⁴ Tamtéž
- ¹⁵⁵ *Ani velké umění člověka nezušlechťuje*. Rozhovor s Olegem Jurjevem. In: *Svět a divadlo* 1992/5, s. 94. (Přel. I. R.)
- ¹⁵⁶ Nový zákon. Zjevení sv. Jana.
- ¹⁵⁷ Ерофеев, В.: «Вальпургиева ночь». In: «Оставьте мою душу в покое». Москва 1995, с. 252.
- ¹⁵⁸ Berdajev, N.: *Filozofie lidského osudu*. Brno 1994, s. 27. (Přel. I. Pospíšil.)
- ¹⁵⁹ Citováno podle Welsch, W.: *Estetické myslenie*. Bratislava 1993, s. 22.
- ¹⁶⁰ Tamtéž
- ¹⁶¹ Tamtéž, s. 26.
- ¹⁶² Duchamp, M.: *Hinsichtlich der Readymades*. In: *Die Schriften*. Bd. 1, Zürich 1981, s. 242.
- ¹⁶³ Welsch, W.: *Estetické myslenie*. Bratislava 1993, s. 27.
- ¹⁶⁴ Berdajev, N.: *Filozofie lidského osudu*. Brno 1994, s. 28.
- ¹⁶⁵ Bělohradský, V.: *Krize eschatologie neosobnosti*. Praha 1979, s. 19.
- ¹⁶⁶ Ерофеев, В.: «Вальпургиева ночь». In: «Оставьте мою душу в покое». Москва 1995, с. 256.
- ¹⁶⁷ Дмитриевский, В.: «Русские евреи». In: «Театр», 1992/№. 7, с. 96.
- ¹⁶⁸ Jurjev, O.: *Ani velké umění člověka nezušlechťuje*. In: *Svět a divadlo*, 1992/5, s. 112. (Přel. I. R.)
- ¹⁶⁹ Sepljarskij, A.: *Třetí Řím*. In: *Svět a divadlo* 1995/7, s. 135. (Přel. I. R.)
- ¹⁷⁰ Viz Prieto, A.: *Morfologija romana*. In: *Semiotika*. Moskva 1983, s. 373.
- ¹⁷¹ Ерофеев, В.: «Вальпургиева ночь, или шаги Командора». In: «Оставьте мою душу в покое». Москва 1995, с. 250.
- ¹⁷² Viz Spengler O.: *Zakat Jevropy*.

- ¹⁷³ Berdajev, N.: *Filozofie lidského osudu*. Brno 1994, s. 28. (Přel. I. Pospíšil.)
- ¹⁷⁴ Ерофеев, В.: «Вальпургиева ночь, или шаги Командора». In: «Оставьте мою душу в покое». Москва 1995, с. 249.
- ¹⁷⁵ Berdajev, N. A.: *Duše Ruska*. Brno 1992, s. 39. (Přel. I. Pospíšil.)
- ¹⁷⁶ Tamtéž
- ¹⁷⁷ Tamtéž
- ¹⁷⁸ Ерофеев, В.: «Вальпургиева ночь». In: «Оставьте мою душу в покое». Москва 1995, с. 245.
- ¹⁷⁹ Tamtéž
- ¹⁸⁰ Tamtéž
- ¹⁸¹ Berdajev, N. A.: *Duše Ruska*. Brno 1992, s. 14. (Přel. I. Pospíšil.)
- ¹⁸² «...Многие спрашивают меня об учителях. Духовных учителей у меня не было, а литературные - Стерн, Рабле. А Гоголь - он везде, куда ни сунься. С языком тоже просто - мой антиязык от антижизни...» (См. Ломазов, В.: «Нечто вроде беседы с Венедиктом Ерофеевым». In: «Театр», 1989/№ 4, с. 34.)
- ¹⁸³ Pôdrobněji viz Бакштейн, И.: «Мифология в действии». In: «Театр», 1992/№ 7, с.129 - 131.
- ¹⁸⁴ Тамтѣж
- ¹⁸⁵ „I also came to understand that he lived largely through words. [...] He had a cult of language. He listened very carefully and evaluated people by the way they spoke. Language was an escape. All the joking, the punning, was a way of coping with the world. He was a man who made poetry out of total horror - the conditions in which he lived, his entire history - by juggling with words or jokes. And because of his vast cultural background he made it... not bearable, but aesthetically interesting.“ In: Porter, R.: *Russia's Alternative Prose*. Oxford 1994, s. 74. (Pro potřeby monografie přeložila I. R.)
- ¹⁸⁶ Možná, že právě Charms byl Jerofejevovi inspirací i v přístupu k životu a tvorbě, kdy obojí splývá v jedno a je obtížné rozlišit pravdu od mystifikace. Například mnohé z dopisů Charmsovy korespondence, jež vyšly v roce 1937, mají, přestože působí velmi autenticky, s dopisem společnou jenom formu, jinak jsou vlastně samostatným literárním dílem, tedy fikcí. Dopisy Charmsovy ženy N. V. Maličové podávají několik důležitých svědectví, která nepřimo dokazují, že ne každá informace prezentovaná Charmsem jako biografický údaj je pravdivá. Charms jako literární postava se prolíná s Charmsem skutečným, tak jako postavou Veněčky či Gureviče postupuje skutečný Venedikt Jerofejev.
- ¹⁸⁷ Ерофеев, В.: «Москва - Петушки». In: «Оставьте мою душу в покое». Москва 1995, с. 56.
- ¹⁸⁸ Эпштейн, М.: «После карнавала, или вечный Венчик». In: «Оставьте мою душу в покое». Москва 1995, с. 14.
- ¹⁸⁹ Ерофеев, В.: «Москва - Петушки». In: «Оставьте мою душу в покое». Москва 1995, с. 41.
- ¹⁹⁰ Tamtéž, s. 51 - 52.
Pořád měli na jazyku Abu Ebana a Moše Dajana. Přijdou třeba ráno z m...čky a jeden druhého se ptá: „Tak co ta Ninka ze třináctky, dajan eban?“ A druhý se samolibým úsměvem odpoví: „No a co může dělat, mrcha? To víš, že dajan!“ (Přel. M. Dvořák. In: Sovětská literatura, 1999/9, s. 17.)
- ¹⁹¹ Ерофеев, В.: «Вальпургиева ночь». In: «Оставьте мою душу в покое». Москва 1995, с. 215.
- ¹⁹² Ерофеев, В.: «Москва - Петушки». In: «Оставьте мою душу в покое». Москва 1995, с. 73. (Přel. M. Dvořák.) In: Sovětská literatura, 1990/10, s. 34 - 35.
- ¹⁹³ Ерофеев, В.: «Вальпургиева ночь». In: «Оставьте мою душу в покое». Москва 1995, с. 226.
- ¹⁹⁴ Bachtin, M. M.: *F. Rabelais a lidová kultura středověku a renesance*. Praha 1975.
- ¹⁹⁵ Бражников, И.: «Смысл и чистота абсурда». In: «Современная драматургия», 1994/№ 2, с. 206.

- ¹⁹⁶ Ерофеев, В.: «Вальпургиева ночь». In: «Оставьте мою душу в покое». Москва 1995, с. 225.
- ¹⁹⁷ Много autorů, např. U. Eco, chápe postmoderní literaturu jako „hru“ spisovatele se čtenářem, která je založena na eklektické kombinatorice.
- ¹⁹⁸ Heidegger, M.: *Bytí a čas*. Praha 1996, s. 281.
- ¹⁹⁹ Эпштейн, М.: «После карнавала, или вечный Венецка». In: «Оставьте мою душу в покое». Москва 1995, с. 14.
- ²⁰⁰ Tamtéž, s. 28.
- ²⁰¹ Ajchenvald, J.: *Hrozné věci o Venediktu Jerofejevovi*. In: *Svět a divadlo*, 1991/7, s. 56. (Přel. I. R.)
- ²⁰² Ерофеев, В.: «Вальпургиева ночь». In: «Оставьте мою душу в покое». Москва 1995, с. 182.
- ²⁰³ Tamtéž, s. 254.
- ²⁰⁴ Kierkegaard, S.: *Bázeň. Nemos a chvění k smrti*. Svoboda, Praha 1993, s. 193.
- ²⁰⁵ Tamtéž s. 127.
- ²⁰⁶ Ерофеев, В.: «Вальпургиева ночь, или шаги Командора». In: «Оставьте мою душу в покое». Москва 1995, с. 183.
- ²⁰⁷ Bylo to ještě v dobách, kdy časopis «Континент» vycházel v Paříži. Citováno z časopisu «Театр», 1991, №. 9.
- ²⁰⁸ Tamtéž
- ²⁰⁹ Бражников, И.: «Смысл и чистота абсурда». In: «Современная драматургия», 1994/№. 2, с. 207.
- ²¹⁰ Lyotard, J.-F.: *O postmodernismu*. Praha 1993, s. 26.
- ²¹¹ Autorem parafrázované myšlenky je Peter Sløterdijk. In: Blecha, I. a kol., *Filozofický slovník*. Olomouc 1995, s. 377.

- ¹ В ряде литературоведческих работ связывают начало постмодернизма с романом В. Набокова «Лолита» (1954). Надо подчеркнуть, что мы учитываем американскую национальную принадлежность Владимира Набокова и из того вытекающий факт, что этот по происхождению русский прозаик, который принадлежит вместе с Умберто Эко к культовым авторам литературного постмодерна, написал данный роман уже как американский гражданин. (Гражданином США является Набоков с 1945 г.)
- ² Некоторые авторы обозначают этот вариант постмодернизма термином «публицистический».
- ³ Фильм *From Moscow to Pietushki*.
- ⁴ Весна 1985 г., письмо В. С. Муравьеву.
- ⁵ Миклулашек, М.: «Циклообразующая сила ейдоса XVII части романа Б. Пастернака Доктор Живаго». Брно, 1999, рукопись.
- ⁶ Юнг, К. Г.: «Мандалы». Брно 1998, с. 109.
- ⁷ См. Эпштейн, М.: «После карнавала, или вечный Веничка». In: «Оставьте мою душу в покое». Москва 1995, с. 14.
- ⁸ Там же

¹ Nmalou překážkou, která mi znesnadňovala orientaci v této oblasti současného ruského dramatu, je fakt, že v odborné literatuře nebyla dosud věnována náležitá pozornost autorům tzv. nových divadelních her. Proto je chronologický přehled dramatické tvorby těchto autorů podáván na základě informací získaných excerpcí ruských periodik, uvedených v seznamu použité literatury.

² Informace byly čerpány z rozhovoru, který v roce 1992 poskytl Oleg Jurjev časopisu *Svět a divadlo* (5/1992, s. 96) a z časopisu «Современная драматургия» (3 - 4/1992, s. 184 - 192).

³ In: *Svět a divadlo*. 1995/3, s. 135 - 154. (Přel. I. R.)

⁴ Zpracováno podle pramenů uvedených v seznamu použité literatury (viz *V. Historie*).

⁵ Дмитриевский, В.: «Модная тема». In: «Театр», № 7/1992, c. 98.

⁶ Tamtéž

⁷ Tamtéž

⁸ Tamtéž

⁹ Tamtéž

¹⁰ Tam, kde jsem používala prameny české i ruské provenience, řadím ruské autory společně s českými, přičemž používám český abecední pořádek. Pokud jsem danou problematiku zpracovávala jen s použitím pramenů ruských, řídím se abecedním pořádkem ruského jazyka.